

blumizdavastvo.rs

JURI ERERA (1970), pisac, urednik, politikolog i univerzitetski profesor. Rođen je u Aktopanu, u Meksiku. Diplomirao je političke nauke na Nacionalnom autonomnom univerzitetu Meksika, magistrirao kreativno pisanje na Univerzitetu u Teksasu, a doktorirao hispanistiku na Berkliju. Dosad je objavio romane *Konci kraljevstva* (2004), *Znaci koji će prethoditi kraju sveta* (2009), *Razmena tela* (2013), *Diez planetas* (2019), *La estación del pantano* (2022), kao i brojne priče i dve knjige za decu. Prvi roman njegove neformalne trilogije, *Konci kraljevstva*, ovenčan je nagradama „Frontera de Palabras” (2003, Meksiko) i „Otras Voces, Otros Ámbitos” (2009, Španija), gde ga je žiri od 100 različitih stručnjaka – kritičara, urednika, kulturnih novinara – proglasio najboljim proznim delom objavljenim u Španiji. *Znaci* su prvi Ererin roman preveden na engleski; proglašen je najboljom prevedenom knjigom 2016, a našao se i na mnogim književnim top-listama (The Guardian, NBC news...). Poslednji deo trilogije, *Razmena tela*, ušao je u najuži izbor za Oksford-Vajdenfeldovu i Međunarodnu dablinsku književnu nagradu. Nemački prevod cele trilogije nagrađen je priznanjem „Ana Zegers”.

b

Juri Erera
KONCI
KRALJEVSTVA

edicija

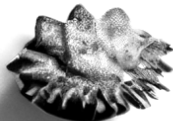
KIRKA (knjiga br. 23)

prevela sa španskog
Vesna Stamenković

uredništvo, lektura
Tijana Petković
Tamara Krstić
Aleksandar Šurbatović

naslov originala
Yuri Herrera, TRABAJOS DEL
REINO © Yuri Herrera, 2004
The Serbian edition is
published by arrangement
with Yuri Herrera c/o Editorial
Periférica via MB Agencia
Literaria S.L.

Florensi

Razumeo se u krv, i primetio je da je njegova drugačija. Videlo se po tome kako je čovek ispunjavao prostor, bez žurbe i sa držanjem nekoga ko zna sve, kao da je izatkan od najtananijih niti. Drugačija krv. Čovek je seo za sto, a njegovi pratioci poređali su se u polukrug iza njegovih leđa.

Posmatrao ga je pri oskudnoj svetlosti smiraja dana koja je prodirala kroz maleni prozor na zidu. Nikada nije prišao blizu nekom iz tog sveta, ali Vuk je bio siguran da je taj prizor već negde video. Negde je morala da postoji definicija poštovanja koje su čovek i njegova svita izazivali u njemu, iznenadni osećaj da je važan samo zbog toga što se našao u njegovoj neposrednoj blizini. Bio mu je poznat taj način sedenja, pogled svisoka, sjaj. Primetio je nakit koji je čovek nosio i shvatio je: to je bio Kralj.

Jedan jedini put kad je bio u bioskopu, Vuk je u filmu koji je gledao video još jednog takvog čoveka: snažnog, otmenog, moćnog kad su u pitanju stvari od ovoga sveta. Bio je kralj, a sve oko njega sada je imalo smisla. Muškarci su se borili za njega, žene su rađale za njega; on je štitio i darovao, a s vremena na vreme kraljevstvo bi, njegovom milošću, dobilo nešto što mu je bilo neophodno. Ali oni koji su se nalazili u pratnji ovog kralja nisu bili puki vazali. Bili su njegova dvorska svita.

Vuk oseti kako ga zavist obuzima, a potom jenjava, jer je najednom shvatio da je taj dan bio najvažniji u njegovom životu. Nikada pre nije se našao u prisustvu nekoga ko odlučuje o životu. Nije čak mogao tome ni da se nada. Otkako su ga roditelji doveli ko zna odakle da bi ga potom prepustili sudbini, njegov je život bio puki niz prašnjavih, sunčanih dana.

Glas prigušen šlajmom prenuo ga je iz posmatranja Kralja: neki pijanac naredio mu je da peva. Vuk ga je poslušao, isprva neusredsređeno, jer je još drhtao od uzbuđenja, da bi potom, iz istog razloga, zapevao kako ni sam nije znao da ume, izvlačeći reči iz sopstvenog tela kao da ih izgovara prvi put, kao da je presrećan što ih je pronašao. Iza leđa osećao je Kraljevu pažnju i primetio da je kafana utihnula, ljudi su spustili domine na stolove, licem naniže, kako

bi ga slušali. Pevao je i pijanac, i tražio Još jednu, a potom Još jednu i Još jednu i Još jednu, i dok je Vuk pevao, sa sve većim nadahnućem, pijanac je postajao sve pijaniji. Nekad je pevušio melodije, povremeno bi pljunuo na piljevinu ili se grohotom nasmejao zajedno s drugim pijancem. Konačno je rekao Dosta, i Vuk je pružio ruku. Pijanac mu je platio, a Vuk je video da mu je zakinuo. Opet je pružio ruku.

– Nema više, svirac, ovo resto mi je da nešto pregrizem. Zahvali se bogu što si i tol'ko dobio.

Vuk je navikao na ovakve situacije. Dešava se. Već se spremio da se okrene i slegne ramenima u stilu Šta je tu je, kada iza svojih leđa začu:

– Plati umetniku.

Vuk se ponovo osvrnuo i video kako je Kralj pogledom prikovao pijanca. Reči je izgovorio staloženo. Bilo je to jednostavno naređenje, ali onaj nije umeo da stane.

– Kom umetniku? – rekao je – ja vidim samo ovog bednika, a njemu sam već platio.

– Nemoj da se praviš pametan, prijatelju – Kraljev glas je postao stroži – plati mu i učuti.

Pijanac je ustao i oteturao do Kraljevog stola. Njegovi se uspraviše, na oprezu, ali Kralj je ostao ravnodušan. Pijanac se s mukom usredsredi na njega, a zatim mu reče:

– Znam ja vas. Čuo sam šta se priča.

– Ah, stvarno? A šta se to priča?

Pijanac se nasmeja. Trapavo se počesa po obrazu.

– Ne, ne mislim na ono čime se bavite, to svako zna... Pričam o onom drugom.

I opet se nasmejao.

Kralj se smrknuo. Malo je zabacio glavu i ustao. Dao je znak svom telohranitelju da ostanu gde je. Priđe pijancu i zgrabi ga za bradu. Ovaj pokuša da se okrene, bez uspeha. Kralj primače usta njegovom uhu i reče:

– Vidiš, ja ne bih rekao da si bilo šta čuo. A znaš zašto? Zato što mrtvi strašno slabo čuju.

Podigao je pištolj kao da mu opipava trbuh i opalio. Bio je to običan, nevažan pucanj. Pijanac razrogači oči, pokuša da se uhvati za sto, okli-
znu se i pade. Ispod njegovog tela širila se lokva krvi. Kralj se okrenuo prema drugom pijancu.

– Jel' i ti imaš nešto da mi kažeš?

Pijanac zgrabi šešir i pobeže, mašući rukom kao da kaže Nisam ja ništa video. Kralj se nagnu nad leš, zavuče ruku u njegov džep i izvadi svežanj novčanica. Izdvoji nekoliko, pruži ih Vuku i ostalo vrati.

– Uzmi svoj novac, umetniče – reče.

Vuk uze novčanice i ne gledajući u njih. Pogled mu je bio prikovan za Kralja, upijao ga je očima. Nastavio je da ga gleda i kad je Kralj dao znak telohraniteljima i bez žurbe izašao iz kafane. Ostao je da gleda u vrata koja su se klatila

konci kraljevstva

na šarkama. Pomisli kako od tog dana kalendar neće imati smisla iz drugog razloga: nijedan drugi datum neće značiti ništa, samo ovaj, jer je konačno našao svoje mesto u svetu; i jer je prečuo tajnu koju je, majku mu, žarko želeo da sačuva.

Prašina i sunce. Tišina. Trošna kuća u kojoj niko ni sa kim ne razmeni ni reč. Njegovi roditelji bili su par izgubljen u istom uglu, nisu imali šta da kažu jedno drugom. Zato su se Vuku reči sakupljale na usnama, a potom i u rukama. Stekao je ovlašno obrazovanje, tokom kojeg je uspeo da nasluti harmoniju reči, ritam koji ih spaja i razdvaja. Bio je to lični podvig, jer su za njega redovi ispisani na tabli bili razmazani, učitelj ga je smatrao za bitangu, i svojevolljno se osudio na samoću svoje sveske. Uspeo je još i da, iz čistog ličnog žara, savlada poredak slogova i akcenata, pre nego što su ga poslali na ulicu da zarađuje za život, i nudi rime u zamenu za sažaljenje i poneki novčić.

Ulica je bila neprijateljska teritorija, mukla borba čija pravila nije razumeo; silom joj je odolevao ponavljajući nežne refrene u glavi i živeći u svetu posredstvom javnih reči: plakati, dnevne novine na čošku, natpisi bili su njegov lek

protiv haosa. Popeo bi se na hoklicu i pogledom iznova i iznova prelazio preko nekog nasumičnog niza reči, zaboravljajući na surovu okolinu.

Jednog dana otac mu je u ruke stavio harmoniku. Hladno, kao da mu pokazuje kako se otključavaju vrata, naučio ga je da kombinuje dugmad s desne strane sa basovima na levoj, i kako meh popušta i pritiska vazduh kako bi obojio tonove.

– I čvrsto je zagrlili – rekao mu je – to ti je hleb.

Sledećeg dana otišao je preko. Uzalud su ga čekali. Posle je prešla i njegova majka, i nije mu čak ni obećala da će se vratiti. Ostavili su mu harmoniku da svira po kafanama, gde je naučio da se bolero izvodi razneženog lica, ali koridori traže da ih sviraš energično i, dok ih pevaš, proživiš njihovu priču. Naučio je i sledeće istine: boravak na ovom svetu stvar je vremena i nesrećnog slučaja. Postoji Bog koji kaže Trpi, stvari su takve kakve jesu. I još jednu, možda i najvažniju: Odmakni se od čoveka koji se sprema da povraća.

Nikada nije obraćao pažnju na tu besmislenu stvar, kalendar, jer su dani svi bili nalik jedan drugome: kružio je među stolovima, nudio pesme, pružao ruku, punio džep sitninom. Datumi bi dobijali posebno ime onda kad bi se desilo da se neko smiluje na njega ili na nekog

drugog i izvadi pištolj da prekrati čekanje. Ili kada bi otkrio dlake i druge stvari koje su mu drsko rasle po telu. Ili kad bi ga bol u glavi oštar poput noža mučio satima. Takvi trenuci i hirovi bili su najprimetniji trag po kome se moglo urediti vreme. I tako ga je i provodio.

I u razumevanju krvi. Mogao je da razabere kako se zgrušava u gnjidama koje su ga zvale u ugao govoreći Dođi, Maleni, dođi; kako se ledi u venama strašljivaca koji se smeškaju bez razloga; kako se pretvara u vodu u telima onih koji stalno puštaju istu žalosnu pesmu; kako je bila kao suvi kamen kod mrguda sklonih svadi.

Svake večeri Vuk se vraćao na ugao gde je sakupljao staru hartiju, da zuri u zidove i oseća kako u njemu naviru reči.

Počeo je da piše pesme o stvarima koje su se dešavale drugima. O ljubavi nije znao ništa, ali je bio u toku; ubacio bi je među mudrosti i poslovice, dodao tome poneku notu, i prodao. Njegove su pesme bile ponavljanje, ogledalo života koje su mu prepričavali. Mada je slutio da bi s pesmama mogao da učini i nešto drugo, nije umeo da se snađe, jer sve je već bilo rečeno, i šta sad.

Ostalo mu je samo da čeka, da nastavi dalje i da čeka. A šta to? Čudo.

Tako je oduvek zamišljao palate. Sa potpornim stubovima, skulpturama i slikama u svakoj sobi, sofama presvučenim kožom, pozlaćenim kvakama, plafonima koji se ne mogu dosegnuti. I iznad svega, ljudima. Mnoštvo ljudi dugim je koracima špartalo po galerijama. S jedne na drugu stranu, obavljali su neki posao, ili se samo šepurili. Ljudi na sve strane, iz svakog poznatog dela sveta, ljudi koji su došli s one strane pustinje. Bilo je, živa istina, čak i nekih koji su videli more. I žena koje su hodale kao leopardi, džinovskih muškaraca-ratnika lica odlikovanih ožiljcima, bilo je Indijanaca i crnaca, a video je čak i jednog patuljka. Gladan znanja, prišao je jednoj grupici i načulio uho. Slušao je o planinskim vencima, o džunglama, o zalivima, o gorama, u ritmovima kakve nikad nije čuo: „da” kao „ja”, reči izgovorene bez nekih suglasnika, i one koje se pojačavaju

i stišavaju kao da je svaka rečenica putovanje, odmah je bilo jasno da ne potiču ni iz jedne slične zemlje.

Odavno se on tuda motao, još sa roditeljima. Ali u to vreme ovo je bilo smetlište, jazbina zaraze i smeća. Ko je mogao i da sanja da će se pretvoriti u svetionik. To su bile stvari koje jednog kralja održavaju na vlasti: čovek se smestio među obične ljude i pretvorio prljavštinu u sjaj. Izbliza, Palata se iz pustinjskog skrovišta širila u raskošno prostranstvo zidina, rešetaka i prostiranih vrtova. Sjajan grad na obodu grada, u kom se zla kob samo prividno ponavljala od ulice do ulice. Ovde su ljudi ulazili i izlazili isturenih grudi, ponosni što pripadaju ovako uspešnom kraljevstvu.

Umetnik je morao da ostane.

Čuo je da će te večeri biti slavlja, uputio se u Palatu i odigrao na jedinu kartu koju je imao:

– Došao sam da pevam vašem šefu.

Telohranitelji su ga gledali kao uličnog psa. Nisu ni zinuli. Umetnik je prepoznao jednog od njih iz susreta u kafani i video je da je i ovaj prepoznao njega.

– Videli ste da su mu se svidеле moje pesme. Pustite me da mu pevam i videćete da će ispasti dobro.

Telohranitelj je na trenutak nabrao čelo, kao da odmerava svoju sreću. Potom je prišao

Umetniku, gurnuo ga uza zid i pretresao. Utvrdio je da je bezopasan i rekao:

– Bolje bi ti bilo da mu se sviđiš. – Uvukao ga je unutra, a kad je Umetnik već ušao, upozorio ga je: – Onaj ko ovde zasere gotov je.

Nije uspeo da se smesti pre nego što je počelo slavlje, te je pošao da šeta među zvanicama. Sve dok nije počela muzika i horizont šešira se bacio na podijum da traži zabavu. Parovi se uklopiše, a Umetnik ostade da poskakuje među rukama i bokovima. Kakva gungula, pomisli. Maknuo bi se u stranu, a neki par bi se u tri koračića stvorio tamo, pomerio bi se u drugu, a sledeći bi ga sapleo u zaokretu. Konačno je uspeo da pronađe kutak iz koga je mogao da posmatra a da ne bude prepreka: kakvi elegantni šeširi, kakvom su se nežnom silinom otiskivale butine i koliko je zlatnih đinđuva nosila publika.

Tako ga je, širom otvorenih usta, zateklo pitanje:

– Sviđa ti se to što vidiš, druže?

Umetnik je iza svojih leđa ugledao mekog, elegantnog i recimo plavog muškarca, koji mu je sa svog sedišta mahnuo u stilu Hodi. Klimnuo je glavom. Ovaj mu je pokazao stolicu pored svoje, a zatim mu pružio ruku. Izgovorio je ime i naglasio:

– Juvelir. Sve zlatno što ovde vidiš, ja sam napravio. A ti?

JURI ERERA

– Ja pravim pesme – odgovorio je umetnik. I čim je to izgovorio, shvatio je kako bi i on mogao početi to da ponavlja iza svog imena: Umetnik, pravim pesme.

– Daj onda jednu, kolega, treba ovo još potpiriti.

Da, to je bila gozba. Na svakom stolu bilo je viskija, ruma, brendija, tekile, piva i sotala u izobilju, da se niko ne bi mogao požaliti na gostoprimstvo. Devojke u crnim minićima dopunile bi svaku čašu čim se podigne, a gosti su, ako požele, mogli u svakom trenutku da priđu nekom stolu i posluže se koliko im volja. Kono-barica mu je stavila pivo u ruku, ali on ga nije ni takao.

– Nemoj misliti da se ovde uvek terevenči – rekao je Juvelir – Gazda voli da slavi sa narodom, u starim salonima, ali danas je poseban dan.

Pogledao je levo i desno, a zatim kao naj-svežiju vest, iako su to svi već znali, poverio Umetniku:

– Dva kapa su došla da sklope savez, i valja se prema njima pokazati otmeno i bez sitničarenja.

Juvelir se zadovoljno zavalio u stolicu, a Umetnik je klimnuo glavom i nastavio da posmatra. Nije zavideo zvanicama na izrezbarenim kopčama na kaiševima niti na čizmama

od zmijske kože, koliko god da su se caklile, ali jeste muzičarima na sceni na svečanim odelima, sa crnim i belim mamuzama izvezenim na košuljama i s kožnim resama. Tu, nedaleko od njih, spremnog da naručuje pesme, pronašao je Kralja, veličanstvenih jagodica kao isklesanih od kamena. Grohotom se smejaio s još dva Gospodina pored sebe, koji su takođe izgledali moćno, ali ne, nisu bili tako snažne vođe kao što je Kralj. Za njegovim stolom sedeo je još jedan čovek koji je prisustvovao i susretu u kafani: manje elegantan od Gospode, ili više kao da nije odatle; nije imao šešir ni kopču na kaišu.

– To je Faca – reče Juvelir, koji je primetio koga gleda – Gazdina desna ruka. Tip je drčan, ima muda, ali pomalo je i bundžija, nije da nije.

Mora da bude, pomisli Umetnik, kad je Naslednik.

– Nemojte nikom da kažete da ste to od mene čuli, kolega – produžio je Juvelir – ne valja širiti glasine. Ovde samo treba biti dobar sa svima i dobro će vam ići. Kao što smo se vi i ja sad sprijateljili, jelda?

Nešto u Juvelirovom glasu uznemirilo je Umetnika, koji ovoga puta nije klimnuo glavom. Juvelir je, čini se, primetio, jer je promenio temu. Rekao mu je da on pravi nakit samo po porudžbini, kako mu klijent traži, i tako bi trebalo da radite i vi, Umetniče, treba svakom da se

pokažete u dobrom svetlu. Umetnik se spremao da odgovori kad mu je prišao isti onaj telohranitelj koji ga je i pustio da uđe.

– Vreme je – reče – popni se i reci momcima da te prate.

Umetnik je uplašeno ustao i pošao prema bini. Na putu je naslutio siluetu i miris jedne drugačije žene, ali nije imao hrabrosti da skrene pogled, iako je to žarko želeo. Popeo se među muzičare, rekao im Samo me pratite, i počeo. To nije bila nikakva nova priča, ali još je niko nije otpevao. Otkrio ju je posle mnogo raspitivanja samo da bi je napisao i poklonio Kralju. Govorila je o njegovoj hrabrosti i njegovom srcu, iskušanim pod kišom olova, i sa srećnim krajem ne samo za Kralja već i za nesrećnike o kojima je uvek vodio računa. Pod tim ogromnim svodom, njegov se glas širio silinom koju nikad nije imao u kafanama. Otpevao je priču s verom sa kakvom se pevaju himne i samouvereno kao da drži govor, ali više od svega tako da uđe u uho, da je ljudi nauče od početka do kraja i da mogu posle da je ponove.

Kad je završio, masa ga je pozdravila zvižducima i aplauzom, elegantni muzičari potapšali su ga po ramenu, a Gospoda koja su sedela s Kraljem zadovoljno su klimala glavom i stisnula usne (Umetnik je želeo tako da misli) sa zavišću. Sišao je s pozornice da priđe i oda poštovanje.

Kralj ga je pogledao u oči i Umetnik je pognuo glavu.

– Znao sam da ste talentovani čim sam vas video – rekao je Kralj, koji, kao što je poznato, nikad nije zaboravljao lica. – Jel' vam sve budu ovakve, Umetniče?

– Trudim se, gospodine – zamucnuo je Umetnik.

– Dobro, ne posustajte, pišite, uhvatite se ovde dobrog društva i dobro će vam ići. – Mahnuo je drugom čoveku tu u blizini i rekao mu: – Usluži ga.

Umetnik se ponovo naklonio i pošao za čovekom spreman da zaplače, zaslepljen svetlima i nadom u bolju budućnost. Zatim je duboko uzdahnuo, rekao sebi Da, ovo se zaista dešava, i vratio se na zemlju. Onda se prisetio siluete koja mu je privukla pažnju. Potražio ju je. U međuvremenu, čovek mu je govorio:

– Ja sam menadžer. Sređujem račune. Ne tražiš novac Gazdi, tražiš ga meni. Sutra te vodim kod čoveka koji snima, njemu ćeš nositi sve što napišeš – Menadžer je prestao da priča videvši da Umetniku pogled luta. – I dobro pazi da se ne mešaš gde ne treba, ne idi za tuđim ženama.

– A čija je ova? – Umetnik je pokazao jednu doteranu mladu devojkicu, samo da bi mu skrenuo pažnju.

JURI ERERA

– Ta – rekao je Menadžer odsutno, kao da razmišlja o nečemu drugom – ta je za onog kome treba.

Ponovo je pogledao Umetnika, kao da ga odmerava, a zatim je pozvao devojčicu i rekao joj:

– Umetnik se svideo Gazdi, gledaj da budeš dobra prema njemu.

I obuzet besmislenom panikom, u strahu od onoga što je odmah naslutio, ali još većem od toga da će ga onaj drugi miris videti kako se prepušta, Umetnik je prihvatio nežnu ruku Devojičice i pustio je da ga izvede iz salona.